

В'ЯЗНИЦІ В ЄВРОПІ: НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВОВІ НОВИНИ

Практикуючим юристам по всій Європі буває непросто стежити за національною судовою практикою, законодавством та змінами у тюремній сфері. У цій новинній розсилці **European Prison Litigation Network** (Європейська мережа із судового захисту прав ув'язнених), її члени та партнери по всій Європі прагнуть інформувати національних юристів та організації громадянського суспільства в європейських країнах про найважливіші правові зміни, що стосуються тюремних питань. Ми сподіваємося, що це дозволить вам краще визначати європейські тенденції та використовувати їх у своїй юридичній практиці. Новинна розсилка охоплює правові новини у тюремній сфері **14 країн-членів Європейського Союзу, а також Росії, Молдови, України та Грузії**.

Ми вітаємо ваші відгуки про те, як зробити цю новинну розсилку новин максимально корисною для вас.

За координації Юга де Сюрмейна та Беранжера Домінічі.

ОГЛЯД ПРАВОВИХ НОВИН В ТЮРЕМНІЙ СФЕРІ ЖОВТЕНЬ-ЛИСТОПАД 2022

КОНТАКТ ІЗ ЗОВНІШНІМ СВІТОМ ■ У Німеччині поправки до Баварського закону про в'язниці розширюють можливість ув'язнених здійснювати телефонні дзвінки і вводять можливість здійснювати відеодзвінки.

У Литві підготовлені Міністерством юстиції поправки до [Кодексу про виконання покарань](#) і [Закону про виконання попереднього ув'язнення](#) наділяють начальників в'язниць правом обмежувати право ув'язненого на листування та телефонні дзвінки, забороняти йому тимчасову відпустку і обмежувати його контакти з іншими ув'язненими. Ці поправки спрямовані на запобігання майбутнім правопорушенням, захист прав і свобод інших осіб та забезпечення безпеки в пенітенціарних установах.

УМОВИ ТРИМАННЯ ■ У бельгійських в'язницях, як і раніше, панує перенаселеність: за останніми даними, понад двісті ув'язнених сплять на матрацах. Також у Бельгії суд зобов'язав державу [знизити щільність в'язниць і покласти край умовам утримання, що дорівнюють нелюдському та такому, що принижує гідність, поводженню](#) у в'язниці Лантін.

У Франції Верховний адміністративний суд [відхилив заяву місцевої колегії адвокатів і двох громадських організацій проти умов утримання у в'язниці Бордо без проведення судового розгляду](#). Також у Франції нижня палата парламенту ухвалила поправку, [що продовжує можливість відступу від принципу одиночного утримання](#) ще на п'ять років, до 31 грудня 2027 року.

Щоб компенсувати зростання цін на енергоносії в Угорщині, уряд зобов'язав державні установи, включно з пенітенціарними, не опалюватися вище 18 градусів Цельсія. Це рішення має [серйозні наслідки для умов життя ув'язнених](#).

РЕЖИМ ТРИМАННЯ ■ У Молдові було створено робочу групу, якій було доручено [визначити режими утримання ув'язнених](#), щоб привести національне законодавство у відповідність до міжнародних і європейських тюремних стандартів, яких країна зобов'язалася дотримуватися.

В Іспанії набув чинності закон, [що обмежує право ув'язнених, засуджених за сексуальну агресію, на відкритий режим утримання під вартою](#). Закон також змінює поняття сексуальної агресії, знижує мінімальний термін покарання за подібні злочини і накладає на адміністрацію зобов'язання запобігати сексуальній агресії у в'язниці.

СВОБОДА СЛОВА ■ У Німеччині регіональний суд ухвалив, що відмова адміністрації в'язниці активувати телефонний номер журналіста на підставі міністерської директиви була незаконною, оскільки конституційне право на свободу вираження поглядів може бути обмежене тільки законом.

ЗДОРОВ'Я ■ У Німеччині регіональний суд ухвалив, що загальна заборона на носіння масок, введена адміністрацією в'язниці під час стаціонарних і лікувальних групових занять, є незаконною, оскільки за межами в'язниці у громадян залишається право вибору носити маску в місцях, де її носіння не є обов'язковим.

У Молдові відбулися зустрічі на [міністерському](#) та [парламентському](#) рівнях для обговорення реформ щодо приведення нормативно-правової бази, що регулює охорону здоров'я у в'язницях, у відповідність до міжнародних і європейських стандартів.

ДОВІЧНЕ УВ'ЯЗНЕННЯ ■ В Україні [два закони](#) змінюють процедуру звільнення довічно засуджених. Ув'язнені, які відбувають довічне ув'язнення в Україні, раніше не мали перспективи звільнення, що є порушенням стандартів ЄСПЛ. Реформа викликала [критику з боку організацій громадянського суспільства](#).

МОНІТОРИНГОВІ ОРГАНИ ■ У Німеччині Вищий регіональний суд Берліна ухвалив, що звільнення лікарки з ради відвідувачів берлінської в'язниці за критику урядових заходів у контексті пандемії COVID-19 порушило її право на свободу вираження поглядів.

ОСОБИСТІ РЕЧІ ■ У Чехії уряд запропонував поправки для перегляду нещодавно запроваджених правил щодо повернення боргів, які дозволяли адміністрації в'язниць утримувати всю суму грошей, надісланих ув'язненим протягом календарного місяця, і через це негативно впливали на заощадження ув'язнених.

ПОПЕРЕДНЄ УВ'ЯЗНЕННЯ ■ В Австрії були ухвалені поправки, спрямовані на [реформування системи превентивного ув'язнення](#), що не має терміну, для психічно хворих осіб, які вчинили правопорушення і щодо яких у психіатричному ув'язненні міститься висновок про те, що вони можуть вчинити нові правопорушення. Поправки зазнали критики за те, що в них не встановлено максимального терміну превентивного ув'язнення і не звужено критеріїв для зменшення зростаючої кількості осіб, які утримуються в превентивному ув'язненні.

ТЮРЕМНЕ ПРАВО ■ Парламент Греції ухвалив реформу, що вносить зміни до Пенітенціарного кодексу, ухваленого в 1999 році. Новий закон вносить низку змін, що стосуються процесуальних і матеріальних прав ув'язнених, але був [розкритикований організаціями громадянського суспільства](#) як такий, що не здатний усунути хронічні недоліки грецьких в'язниць і ще більше обмежує права ув'язнених.

У Польщі було проведено громадські консультації щодо правил, які мають бути ухвалені в рамках поточної програми тюремної реформи. Перша постанова [зобов'язує ув'язнених платити щомісячну фіксовану плату](#) за кожен додатковий електронний пристрій або електрообладнання в їхній камері. Друге положення передбачає [стягнення плати із засуджених і осіб, які утримуються під вартою, за їхнє особисте листування](#) і, на розсуд директора в'язниці, надання паперу і конвертів ув'язненим для їхнього особистого листування.

В'ЯЗНИЦІ У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС ■ У Росії [до Закону «Про мобілізацію» було внесено поправки, які дозволяють мобілізацію осіб, засуджених за тяжкі злочини](#), що раніше було заборонено. Цю поправку можна розглядати як створення правової основи для майбутніх призовів ув'язнених або як ретроактивну легалізацію розміщення тисяч засуджених в Україні.

ПРИВАТНЕ ТА СІМЕЙНЕ ЖИТТЯ ■ Регіональний суд в Сегеда, **Угорщина**, [відхилив позов ув'язненого про відшкодування шкоди у зв'язку з порушенням його права на приватне та сімейне життя](#) у зв'язку з високими цінами на телефонні дзвінки і неодноразовими нічними перевітками.

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВА ■ Конституційний суд **Португалії** оголосив неконституційним [положення закону, згідно з яким рішення про відхилення клопотання про період адаптації до умовно-дostroкового звільнення не підлягає оскарженню](#). Також у **Португалії** апеляційний суд ухвалив, що [ув'язнений, виконання вироку якого було призупинено і підлягає скасуванню](#), має бути заслуханий до ухвалення рішення.

Верховний суд **Угорщини** нагадав, що [звільнені ув'язнені можуть подавати позов про компенсацію безпосередньо до суду](#), без необхідності спочатку звертатися до адміністрації в'язниці.

КОРИГУВАННЯ ВИРОКУ ■ Конституційний суд **Чехії** скасував рішення районного суду, який відхилив клопотання ув'язненого про умовне звільнення тільки тому, що він був рецидивістом, не взявши до уваги його зусилля з реінтеграції в суспільство під час перебування у в'язниці.

СОЦІАЛЬНІ ПРАВА ■ У **Франції** *ордонанс*, що доповнює закон, ухвалений 2021 року, [наближає соціальні права ув'язнених до соціальних прав населення загалом](#) і призводить до ширшого застосування Трудового кодексу Франції та Кодексу соціального забезпечення в місцях позбавлення волі.

ТОРТУРИ ■ Верховний суд **Іспанії** залишив чинним вирок у вигляді одного і трьох років позбавлення волі відповідно для двох співробітників в'язниці, [яких визнали винними в катуванні ув'язненого, який перебував у попередньому ув'язненні](#). Рішення відхилило твердження підсудних про те, що насильство, застосоване до ув'язненого, було недостатньо жорстоким, щоб кваліфікувати його як катування, на підставі телеологічного елемента, що характеризує злочин катування (у цьому разі – покарання жертв за дії, у скоєнні яких вони підозрюються).

ЧИТАЙТЕ ПОВНУ ВЕРСІЮ НА НАШОМУ САЙТІ >>

Особлива подяка нашим [членам та асоційованим партнерам](#) за спільну роботу над цією новиною розсилкою!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21 тер рю Вольтер

75011 Париж

Франція

contact@prisonlitigation.org

Ця новинна розсилка фінансується Європейським Союзом, ЮНЕЙДС та Фондом Роберта Карра. Висловлені погляди та думки належать виключно авторам і не обов'язково відображають думку Європейського Союзу, Європейської комісії, ЮНЕЙДС чи Фонду Роберта Карра. Ні Європейський Союз, ні Європейська комісія, ні ЮНЕЙДС, ні Фонд Роберта Карра не несуть за них відповідальності.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

